

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2016-11-25
Stockholm

Mål nr
M 1792-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-02-10 i mål nr M 4154-15, se bilaga

KLAGANDE

1. CGP

2. KP

Ombud för 1 och 2: ML

MOTPART

1. Länsstyrelsen i Dalarnas län

2. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor i Falu kommun

SAKEN

Strandskyddsdispens för uppförande av ett enbostadshus på fastigheten X i Falu kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med upphävande av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Myndighetsnämndens för bygg- och miljöfrågor i Falu kommun beslut den 26 mars 2015 att bevilja strandskyddsdispens för ett enbostadshus på fastigheten X i Falu kommun, § 54, dnr BYGG 2014-000640.

Dok.Id 1279801

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CGP och **KP** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa Myndighetsnämndens för bygg- och miljöfrågor i Falu kommun beslut den 26 mars 2015 avseende strandskyddsdispens.

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor i Falu kommun (nämnden) har medgett yrkandet om ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CGP och **KP** har anfört bl.a. följande. Regleringen avseende LIS-områden infördes för att främja landsbygdsutvecklingen. Av förarbetena framgår att LIS-reglerna syftar till att anpassa strandskyddet till lokala förhållanden och att det är kommunen som ytterst har att avgöra om ett område är lämpligt som LIS-område. I aktuellt fall har kommunen i översiktsplanen pekat ut området där den aktuella fastigheten ligger som LIS-område. Kommunen har bedömt att ett nytt enbostadshus utgör en förtätning av området och bör kunna bidra till ökad ekonomisk aktivitet i orten Vika Kyrkby. Vidare har kommunen efter en särskild utredning i detta fall konstaterat att det planerade enbostadshuset inte kommer att påverka växt- och djurliv eller strandskyddets syften. Området där fastigheten är belägen är av sådant slag och av sådan begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. Länsstyrelsens beslut att upphäva strandskyddsdispensen innebär att kommunen fräntas sin rätt att avgöra var satsningar för främjandet av verksamhet på landsbygden ska ske vilket inte är förenligt med intentionerna bakom den aktuella regleringen.

Nämnden har anfört bl.a. följande. Den aktuella marken är utredd som ett LIS-område och är lämplig för bebyggelse på så sätt att strandskyddets långsiktiga syften enligt

7 kap. 13 § miljöbalken inte motverkas. Det är fullt tillräckligt att i översiktsplanen med en kortare motivering peka ut lämpliga LIS-områden för att sedan i det individuella ärendet utveckla skälen härför.

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande. Länsstyrelsen har i granskningsyttrandet avseende översiktsplanen angett att LIS-områden redovisats på en alltför översiktlig nivå och att kartan som visar LIS-områden inte är tolkningsbar. Syften, innebörd och konsekvenser av exploatering i de olika områdena framgår inte. Länsstyrelsen har i yttrandet även angett att om översiktsplanen antas bör kommunen arbeta vidare med LIS i ett tillägg till översiktsplanen. Länsstyrelsen har framfört sina synpunkter vid ett flertal tillfällen. Kommunen har antagit översiktsplanen utan att beakta länsstyrelsens synpunkter och har därefter inte gjort någon fördjupad utredning avseende LIS-områdena. Med hänsyn till den bristande redovisningen i översiktsplanen går det inte att bedöma om LIS-områdena är förenliga med strandskyddets syften eller kriterierna i 7 kap. 18 e § miljöbalken. Någon fördjupad utredning finns inte heller redovisad i det underlag som legat till grund för beslutet om dispens i aktuellt ärende.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

För att få uppföra byggnader och anläggningar i strandskyddat område krävs dispens. Vad som utgör särskilda skäl för dispens framgår av 7 kap. 18 c § miljöbalken. Inom områden för landskapsutveckling i strandnära lägen, s.k. LIS-områden, gäller vissa lättnader i strandskyddet. För sådana områden får som särskilt skäl beaktas om ett strandnära läge för exempelvis en byggnad bidrar till utvecklingen av landsbygden. Om prövningen gäller en dispens för att uppföra enstaka en- eller tvåbostadshus får i stället beaktas om huset eller husen avses att uppföras i anslutning till ett befintligt bostadshus (7 kap. 18 d § miljöbalken). För bostadshus ska således inte beaktas att ett strandnära läge för huset bidrar till utvecklingen av landsbygden (prop. 2008/2009:119 s. 108). För att de särskilda dispensskälen för LIS-områden ska få tillämpas måste först avgöras om den plats som dispensen avser ligger inom ett LIS-område (a. prop. s. 107 f.).

I 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken uppställs de kriterier som ska vara uppfyllda för att det ska vara fråga om ett LIS-område. Området ska bl.a. vara lämpligt för utvecklingen av landsbygden och vara av sådant slag och ha en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. Avsikten är att kommunen på ett väl avvägt sätt ska redovisa sådana begränsade områden där lättnader i strandskyddet kan godtas i syfte att bidra till en utveckling av landsbygden. Hänsyn får tas till bl.a. hur mycket stränder som finns i kommunen, vilka naturvårdsvärden som finns i strandskyddsområdena, hur stor del av dessa som redan är bebyggda, vilka områden som bedöms ha störst effekt på landsbygdens utveckling, hur terrängförhållandena är samt hur stor negativ påverkan som ett bedömt ianspråktagande av områdena på lång sikt kan ha på strandskyddets syften (a. prop. s. 110). Det bör ställas ett grundläggande krav på att redovisningen i översiktsplanen ska tydliggöra att strandskyddets syften kan tillgodoses trots de lättnader i strandskyddet som föreslås. Man behöver uppskatta vilka långsiktiga effekter som de föreslagna lättnaderna kan ha på strandskyddets syften. Det ska fortfarande långsiktigt finnas god allemansrättslig tillgång till strandområden och bevaras goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Om behovet av landsbygdsutveckling kan tillgodoses inom flera olika områden, bör de områden väljas där inverkan på strandskyddet bedöms bli minst. En restriktivare syn bör gälla i fråga om områden som har stora värden för djur- och växtlivet eller för allmänhetens friluftsliv (a. prop. s. 65).

Även om det inte ska ställas alltför höga krav på utredning som visar att området är ett LIS-område bör i normalfallet redovisas en i viss mån konkretiserad tanke kring hur utvecklingen av området är tänkt att ske innefattande bedömning av hur sysselsättningen främjas eller serviceunderlaget upprätthålls. Härutöver krävs en redovisning av vilken inverkan på strandskyddets syften den tänka utvecklingen har (MÖD 2012:39).

Enligt 7 kap. 18 e § andra stycket miljöbalken ska en översiktsplan ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett LIS-område men planen är inte bindande. Det är först vid prövningen i det enskilda fallet som det på ett rättsligt bindande sätt avgörs om den tänkta platsen för en åtgärd uppfyller kriterierna för ett LIS-område. Om länsstyrelsen, som är den myndighet som bevakar statens strandskyddsintresse, inte har invänt mot kommunens utpekande i översiktsplanen kan man normalt utgå

ifrån att kriterierna för att området ska klassas som ett LIS-område är uppfyllda (a. prop. s. 57 f.). Denna presumtion bryts dock om länsstyrelsen t.ex. i sitt granskningsyttrande avseende översiktsplanen invänder att området inte uppfyller kriterierna för LIS-områden. Bedömningen får då i stället göras utifrån tyngden av de sakliga skäl som parterna anför till stöd för att det är fråga om ett LIS-område (MÖD 2012:39).

I det fall som ska bedömas nu har kommunen pekat ut det aktuella området som ett av flera LIS-områden i översiktsplanen. Länsstyrelsen har i granskningsyttrandet invänt mot utpekandet och bl.a. anført att utpekandet har skett på en alltför översiktlig nivå. På grund av brister i kartmaterial samt textinnehåll kan länsstyrelsen inte bedöma om de utpekade LIS-områdena är lämpliga. Länsstyrelsen har även i granskningsyttrandet särskilt motiverat varför vissa av de utpekade områdena inte är lämpliga, dock inte nu aktuellt område vid Vika.

Av kommunens översiktsplan framgår sammantaget hur naturmiljöer, vattenområden och stränderna ska användas i kommunen som helhet och i Vikaområdets närhet. Vidare framgår av kommunens yttrande att i tätorten Vika finns bland annat skola, service och företag. Det aktuella enbostadshuset innebär enligt kommunen en förtätning som bör kunna bidra till ökad ekonomisk utveckling. Ansökt dispens avser ett område som ligger drygt en kilometer från Vika. Aktuellt LIS-område avser både friluftsanvändning och tillkommande bostäder. Även om kommunens redovisning är övergripande går konsekvenserna för strandskyddets syften att utläsa. Mark- och miljööverdomstolen finner inte några sakliga eller formella skäl att ifrågasätta kommunens utpekande av Vika som ett LIS-område.

Ansökt dispens avser ett enbostadshus med komplementbyggnader cirka 25 meter från ett befintligt bostadshus varför ansökan uppfyller kravet på att huset ska placeras i anslutning till befintligt bostadshus. Av utredningarna i målet framgår vidare att etableringen av ett bostadshus ska göras på jordbruksmark, att föreslagen fastighetsgräns går 25 meter från stranden och att det går en mindre grusväg mellan föreslagen fastighetsgräns och stranden. Mark- och miljööverdomstolen delar kommunens

bedömning att växt och djurliv inte påverkas negativt av åtgärden och att strandskyddets långsiktiga syften inte motverkas.

Mark- och miljööverdomstolen finner sammanfattningsvis att den aktuella platsen ingår i ett LIS-område och att den aktuella åtgärden avser ett enbostadshus i direkt anslutning till befintligt bostadshus varför dispens kan medges. Det betyder att mark- och miljödomstolens dom ska upphävas och nämndens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löv och Roger Wikström, tekniska rådet Inger Holmqvist samt hovrättsrådet Li Brismo, referent (skiljaktig).

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Mathilde Ramel.

Skiljaktig mening, se nästa sida

Skiljaktig mening

Hovrättsrådet Li Brismo är skiljaktig och anför följande.

Jag är ense med majoriteten fram till och med första stycket på s. 5. Därefter anför jag följande.

Som framgått ovan innebär regleringen avseende LIS-områden lättnader i strandskyddet och syftar till att tillåta vissa exploateringar i strandnära lägen som främjar utvecklingen av landsbygden. För att säkerställa att lättnaderna tillämpas för avsett ändamål och att strandskyddets syften inte undergrävs uppställs vissa kriterier i 7 kap. 18 e § miljöbalken som måste vara uppfyllda för att det ska vara fråga om ett LIS-område.

I aktuellt fall har länsstyrelsen, som har huvudansvaret för statens kontroll av strandskyddsreglerna, i sitt granskningsyttrande avseende översiktsplanen invänt att redovisningen avseende LIS-områden är alltför översiktlig och därför inte kan läggas till grund för lättnader i strandskyddet. Något tillägg till översiktsplanen i detta avseende, vilket länsstyrelsen efterfrågat, har inte gjorts. Enligt länsstyrelsen innehåller inte heller den utredning som legat till grund för det aktuella dispensbeslutet någon fördjupad redovisning avseende LIS-områden. Länsstyrelsen har därför bedömt att det inte finns förutsättningar att tillämpa de lättnader i strandskyddsreglerna som gäller LIS-områden.

I översiktsplanens kapitel 11 om strandskydd och LIS-områden anges att redovisningen av LIS-områden är översiktlig och att avgränsningen inte är avsedd att användas på fastighetsnivå. Vidare anges på flera ställen att det i samband med dispensprövningar sannolikt kommer att behöva göras ytterligare inventeringar av växt- och djurliv, allmänhetens tillgänglighet samt hur den önskade förändringen långsiktigt bidrar till ökad ekonomisk aktivitet på orten eller i bygden. I planen anges visserligen att möjlighet till förtätning och bebyggelseutveckling inom och i anslutning till bl.a. Vika kyrkby är önskvärd för att servicen, näringsliv och lokal arbetsmarknad ska kunna behållas. Samtidigt anges dock att stränderna vid den i målet aktuella sjön

Runn har stor strategisk betydelse för rörligt friluftsliv, rekreation och besöksnäring, för vilka tillgängligheten till sjön är viktigt. Det anges också att LIS-områdena vid sjön kommer att analyseras vidare i en kommande fördjupad översiktsplan för Runn och att de därefter kan komma att behöva förändras ytterligare genom ett tematiskt tillägg till översiktsplanen. Någon sådan fördjupad utredning har inte presenterats i målet.

Enligt min mening redovisas inte i översiktsplanen på ett tillräckligt tydligt sätt varför det aktuella området har valts ut som ett LIS-område, hur utvecklingen av området är tänkt att ske samt vilka långsiktiga positiva effekter på sysselsättning och serviceunderlag ett ianspråktagande av stranden inom området kommer att ha. I översiktsplanen redovisas inte heller hur den tänkta utvecklingen av området kommer att inverka på strandskyddets syften att långsiktigt trygga allemansrättslig tillgång till strandområden samt att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv. Något förtydligande i dessa avseenden framgår inte heller av CGPs och KPs samt nämndens yttranden i målet som i huvudsak tar sikte på det aktuella enbostadshusets inverkan på strandskyddet och inte varför själva området uppfyller kriterierna för ett LIS-område.

Även om det inte ska ställas alltför höga krav på den utredning som läggs fram för att visa att det är fråga om ett LIS-område anser jag att utredningen i målet inte är tillräcklig för att konstatera att det aktuella området är ett sådant område. De särskilda dispensskälen för LIS-områden enligt 7 kap. 18 d § miljöbalken är därför inte tillämpliga. Då det inte heller föreligger några andra skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken anser jag att överklagandet ska avslås.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-02-10
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 4154-15

KLAGANDEN

1. CGP

2. KP

Samma adress

Ombud för båda: ML

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen Dalarnas län

2. Myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor

SAKEN

Strandskyddsdispens för uppförande av ett enbostadshus på fastigheten X i Falu kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut 2015-06-26 i ärende nr 526-4293-2015, se bilaga 1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen som inte finner skäl att hålla syn i målet avslår överklagandet.

Dok.Id 436629

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Den 26 mars 2015 gav myndighetsnämnden för bygg- och miljöfrågor i Falu kommun strandskyddsdispens och positivt förhandsbesked för uppförande av ett enbostadshus på fastigheten X. Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutade att ta upp frågan om strandskyddsdispens för prövning med stöd av 19 kap. 3 b § miljöbalken samt upphävde därefter nämndens beslut om strandskyddsdispens den 26 juni 2015. K och CGP har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

K och CGP har yrkat att domstolen med upphävande av länsstyrelsens beslut fastställer nämndens beslut.

Nämnden har vidhållit sitt beslut.

Länsstyrelsen har motsatt sig ändring av överklagade beslutet.

K och CGP har begärt att syn ska hållas på fastigheten.

UTVECKLING AV TALAN

K och CGP har till stöd för sin talan i huvudsak uppgett följande. Falu kommun har i översiktsplanen utpekat området där fastigheten ligger för landsbygds-utveckling i strandnära läge (LIS-område). Omständigheten att det aktuella området är utpekat som ett LIS-område i översiktsplanen innebär att kraven i 7 kap. 18 e § miljöbalken är uppfyllda. Redovisning av LIS-områden är ett lokalt intresse och det är kommunen som ytterst har att avgöra om ett område är lämpligt för utvecklingen av landsbygden. I 7 kap. 18 e § 2 st. miljöbalken stadgas att en översiktsplan enligt 3 kap. 1 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett område som avses i första stycket men att översiktsplanen inte är bindande. Något krav avseende hur redovisningen av ett LIS-område ska ske i en översiktsplan uppställs inte i miljöbalken utan endast ett krav att det aktuella område som är föremål för en dispensprövning i översikts-

planen ska vara redovisat som ett LIS-område. Redovisningen är således avsedd att vara en "vägledning" vid bedömning av strandskyddsdispens. Detta beror på att det i varje enskilt dispensärende även ska ske en prövning om samtliga övriga lagkrav för meddelande av dispens är uppfyllda. Omständigheten att ett område är utpekad i översiktsplanen som LIS-område innebär således endast att ett av kriterierna för de särskilda skäl som måste föreligga vid meddelande av en dispens är uppfyllt.

I nu förevarande fall har nämnden, efter att det konstaterats att aktuell fastighet ligger inom ett utpekad LIS-område, genomfört en utredning beträffande förhållandena på fastigheten och vid denna utredning funnit att samtliga kriterier som uppställs enligt miljöbalken för meddelande av strandskyddsdispens är uppfyllda. Falu kommuns översiktsplan uppfyller lagstadgade krav. Det föreligger således inte rättslig grund för länsstyrelsen att upphäva strandskyddsdispensen. Enbostadshuset kommer att uppföras i anslutning till befintlig bebyggelse. Området är även av sådant slag och så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt. Grund för dispens från strandskyddet föreligger därför enligt 7 kap. 18 d och 18 e §§ miljöbalken.

För det fall mark- och miljödomstolen finner att det föreligger brister i översiktsplanen har dessa brister ingen bäring på det aktuella dispensbeslutet. Detta eftersom översiktsplanen endast har en vägledande funktion vid dispensprövningen. Det ska i varje enskilt ärende göras en prövning beträffande frågan om samtliga kriterier som uppställs enligt miljöbalkens bestämmelser för dispens. Att som länsstyrelsen bara åberopa brister i en översiktsplans redovisning av LIS-områden kan inte ligga till grund för upphävandet av ett meddelat dispensbeslut.

Det kan vidare anföras att avsikten med förhandsbeskedet är att uppföra ett enbostadshus för att användas som permanent bostad. Tanken med uppförandet grundas i ett framtida generationsskifte. Genom att skapa nytt boende invid lantbruksverksamheten kan lantbruket drivas vidare och en fortsatt utveckling av bygden ske. Betande djur och odling av marken kan upprätthållas vilket bibehåller det öppna landskapet, ger möjlighet till biologisk mångfald och ett rörligt friluftsliv.

Det viktigaste är dock att den påbörjade utvecklingen av det aktuella landsbygdsområdet kan fortsätta. Alternativet är att lantbruket kan komma att läggas ned. Något som motverkar en utveckling av landsbygden. Falun kommun har även satsat på utbyggnad av VA-nätet i det aktuella området i avsikt att främja en positiv utveckling av landsbygden. Det planerade enbostadshuset kommer inte påverka växt- eller djurliv eller strandskyddets syften.

Länsstyrelsens påstående, att det är olämpligt att begära en komplettering av en redovisning av LIS-område i ett enskilt ärende, är synnerligen förvånande mot bakgrund av att det är lagstiftarens avsikt att det i varje enskilt dispensärende ska göras en fullständig prövning av miljöbalkens samtliga förutsättningar innan en strandskyddsdispens kan meddelas.

Avslutningsvis föreligger även grund för strandskyddsdispens med stöd av 7 kap. 18 c § miljöbalken i eftersom fastigheten redan har tagits i anspråk på ett sätt som innebär att en dispens från strandskyddet inte inkräktar på strandskyddets intressen. Fastigheten ligger högt i förhållande till strandområdet och det finns en allmän väg mellan strandområdet och fastigheten. Vägen och höjdskillnaden innebär att fastigheten är väl avskild från området närmast strandlinjen. Dispens kan med hänsyn till vad som anförts inte ha någon negativ påverkan på strandskyddets syften.

Nämnden har till stöd för sin inställning i huvudsak anfört följande.

Förhandsbeskedet avser att uppföra ett enbostadshus med tillhörande komplementbyggnad i anslutning till befintligt bostadshus (ca 25 m till närmaste bostadshus). Fastigheten ligger inom utpekad LIS-område enligt översiktsplanen. Fastigheten utgör idag brukad jordsbruksmark varför etableringen inte skulle påverka växt- och djurlivet negativt. Fastigheten kommer vidare att ligga ca 25 meter från strandlinjen, vilket säkerställer allmänhetens tillträde till strandlinjen. Område som finns kvar mellan fastighet och sjön Runn är även väl avgränsat genom en grusväg. VA-ledningar är nergrävda utmed den avskiljande vägen, vilket styrker avgränsningen mellan den nya fastigheten och strandområdet. Etableringen av ett

nytt bostadshus är att se som en förtätning av området och bör kunna bidra till ökad ekonomisk aktivitet på orten Vika, där det idag finns bland annat skola, service och företag. En etablering av enbostadshus på fastigheten strider således inte mot syftena i strandskyddsbestämmelserna eller allmänhetens tillgänglighet till befintligt strandområde.

Vad länsstyrelsen har gjort gällande avseende kraven på redovisning av områden för byggande i strandnära lägen stämmer inte med hänsyn till vad som framgår av förarbetena (jfr. prop. 2008/09:119 s. 109 f.). I kommunens översiktsplan kap. 11.5 redovisas tydligt de överväganden som lett fram till att området utpekats som LIS-område. Enbart det faktum att Boverket och Naturvårdsverket i sin vägledning, handbok 2009:4, ger förslag på hur en LIS-plan ska utformas förändrar inte giltigheten av det synsätt som Falu och Borlänge kommun valt att använda. Av förarbetena till lagen framgår vidare att det är först vid prövning i det enskilda fallet som det på ett rättsligt bindande sätt, med vägledning av översiktsplanen, avgörs om den tänkta platsen för en åtgärd uppfyller kriterierna (se prop. 2008/09:119 s. 57). Det går således utmärkt att utveckla förutsättningarna för lätnader i bedömningen i det enskilda ärendet och den beskrivning som gjorts i nämndens beslut uppfyller dess krav väl. Bedömningen i det enskilda fallet måste inte göras utifrån förutsättningarna i hela kommunen (jfr. prop. 2008/09:119 s. 58).

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning vidhållit sitt beslut samt därutöver i huvudsak anfört följande. Översiktsplanens redovisning av områden för byggande i strandnära läge ger i sin helhet inte tillräckligt stöd för att fastigheten ska behandlas med lätnader i strandskyddet enligt 7 kap 18 e § miljöbalken. I granskningsyttrandet till nämnden vid arbetet med översiktsplanen angavs att föreslagna LIS-områden redovisas i översiktsplanen på en alltför översiktlig nivå. Syften, innebörd och konsekvenser av exploatering i de olika områdena framgår inte. På grund av brister i kartmaterial samt textinnehåll går det heller inte att bedöma om de utpekade LIS-områdena är lämpliga eller förenliga med strandskyddets syften eller kriterierna i 7 kap. 18 e § miljöbalken. Översiktsplanen ger ingen vägledning i hur planerad åtgärd kan bidra till långsiktigt ökad ekonomisk aktivitet på orten eller i

bygden, vilket kan komma att krävas vid prövning av enskilda dispenser eller upphävande av strandskydd (se prop. 2008/09:119 s. 107). Fler av kommunens utnämnda LIS-områden kan efter ytterligare utredning visa sig vara olämpliga. I ett antal föreslagna LIS-områden begränsas möjligheterna till exploatering av bl.a. riksintressen för kulturvården.

Falu kommun har varit väl medvetna om länsstyrelsens bedömning av framtagna LIS-områden och att länsstyrelsen tydligt påtalat eventuella konsekvenser för enskilda ärenden. Det ska erinras om att det inte föreligger något hinder mot att klagandena ansöker om strandskyddsdispens på nytt om Falu kommun tar fram det underlag som efterfrågas.

Det kan även bekräftas att man, vid den syn som genomfördes den 4 juni 2015 på fastigheten X, diskuterade huruvida kommunen genom en komplettering i ärendet skulle kunna förtydliga att aktuellt område ligger inom ett LIS-område.

Kommunen upplyste om att ett sådant material som efterfrågats i granskningsyttrande är omfattande och kan ta mycket lång tid att ta fram. Det ansågs därmed olämpligt att begära en komplettering i ett enskilt ärende då en LIS-plan bör omfatta ställningstagande för samtliga LIS-områden som man vill utpeka i kommunen, inte enbart ett enskilt område. Detta är av grundläggande vikt eftersom länsstyrelsen har att ta ställning till om kommunens utpekande är av rimlig omfattning i hela kommunen. Det är även olämpligt att i ett enskilt ärende begära komplettering som tar lång tid för kommunen att bemöta.

DOMSKÄL

Frågan om syn ska hållas

Mark- och miljödomstolen kan inte se att hållande av syn skulle vara av betydelse för den prövning som domstolens har att göra i målet.

Frågan om brister i länsstyrelsens handläggning

K och CGP har gjort en invändning av innebörden att länsstyrelsen borde ha låtit nämnden anföra skäl utöver dem som framgår av

nämndens beslut som talar för att fastigheten ska anses utgöra ett LIS-område. Mark- och miljödomstolen anser att det, med hänsyn till omständigheterna i målet, inte har förekommit någon sådan brist i länsstyrelsens handläggning som innebär att länsstyrelsens beslut måste undanröjas och målet återförvisas dit. Mark- och miljödomstolen övergår därför till att pröva överklagandet.

Frågan om det föreligger särskilda skäl för strandskydddispens

Fastigheten X ligger inom ett område som enligt kommunens översiktsplan från 2014 utgör LIS-område. Domstolen har därför inledningsvis att pröva om det finns särskilda skäl att bevilja klagandena dispens från strandskyddet med stöd av bestämmelserna i 7 kap. 18 d-e §§ miljöbalken om LIS-områden.

I 7 kap. 18e § miljöbalken anges att en översiktsplan ska ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett LIS-område, men att en översiktsplan inte är bindande för myndigheter och enskilda.

Av förarbetena (prop. 2008/09:119 s. 107 f.) framgår att det, för att de särskilda grunderna för att ge dispens från strandskyddet, som anges i 7 kap. 18 d § miljöbalken, ska kunna tillämpas i ett enskilt fall, först måste avgöra om den plats som dispensen avser ligger inom ett LIS-område.

I förevarande mål har länsstyrelsen hänvisat till sitt granskningsyttrande avseende översiktsplanen för Falun-Borlänge den 19 februari 2014, i vilket länsstyrelsen haft erinringar mot kommunens utpekande av LIS-områden och anfört bl.a. att det på grund av brister i kartmaterial samt textinnehåll inte går att bedöma om de utpekade LIS-områden är förenliga med strandskyddets syften eller kriterierna i 7 kap. 18 e § miljöbalken.

Av Mark- och miljööverdomstolens avgörande i MÖD 2012:39 framgår att, i ett fall som detta där kommunen och länsstyrelsen har olika uppfattning i fråga om platsen för den avsedda dispensen ligger inom ett LIS-område eller inte, översiktsplanen,

innefattande granskningsyttrandet, inte kan anses ge någon tydlig vägledning i frågan.

Mark- och miljödomstolen, som i allt i allt väsentligt instämmer i länsstyrelsens bedömning, finner mot denna bakgrund att underlag och förutsättningar för att bevilja klagandena strandskyddsdispens med stöd av bestämmelserna i 7 kap. 18 d-e §§ miljöbalken inte föreligger. Vad klagandena och nämnden anfört föranleder ingen annan bedömning.

Det återstår för mark- och miljödomstolen att pröva om något särskilt skäl för strandskyddsdispens föreligger enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken samt att göra en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken. Domstolen anser därvid att området inte är ianspråktaget på det sätt att strandskyddets syfte saknar betydelse eller att grusvägen medför en sådan avskiljande verkan som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 1-2 p miljöbalken. Det föreligger inte heller något annat särskilt skäl enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken. Slutligen ger intresseprövningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken inte vid handen att klagandenas enskilda intresse av att få dispens överväger de allmänna intressena som ligger bakom strandskyddet. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 2 mars 2016.

Bjarne Karlsson

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har rådmannen Bjarne Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson deltagit. Målet har föredragits av tingsnotarien Robin Håkansson.